ଦ୍ବିତୀୟ ପାଠ

ବିଂଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଏସିଆ ଓ ଆଫ୍ରିକାରେ ଜାତୀୟତାବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଏବଂ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରସମୂହର ଅଭ୍ୟୁଦୟ

(Nationalist Movements in Asia and Africa and Emergence of Independent States In Twentieth Century)

ପଞ୍ଚଦଶ ଓ ଷୋଡଶ ଶତାବ୍ଦୀରେ ଭୌଗୋଳିକ ଆବିଷ୍କାର ଯୋଗୁଁ ପୃଥିବୀର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳକୁ ଜଳପଥ ଓ ସ୍ଥଳପଥମାନ ଆବିଷ୍କୃତ ହେଲା । ଯାତାୟାତ ଓ ଯୋଗାଯୋଗର ସୁବିଧା ହେବା ଦ୍ୱାରା ଏସିଆ ଓ ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶର ପ୍ରାକୃତିକ ସମ୍ପଦର ପ୍ରାଚୁର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପର୍କରେ ଇଉରୋପୀୟ ବଣିକମାନେ ଜାଣିପାରିଲେ । ଫଳରେ ବାଣିଜ୍ୟର ଉନ୍ନତି, ଆର୍ଥିକ ସମୃଦ୍ଧି, ସାମ୍ରାଜ୍ୟ ବିସ୍ତାର ଓ ଧର୍ମପ୍ରଚାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଇଉରୋପର ବିଭିନ୍ନ ରାଷ୍ଟ୍ର ଯଥା ଇଂଲାଣ୍ଡ, ଫ୍ରାନ୍ସ, ପର୍ତ୍ତୁଗାଲ, ଡେନ୍‌ମାର୍କ, ସ୍ପେନ୍, ହଲାଣ୍ଡ ପ୍ରଭୃତି ଏସିଆ ଓ ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶର ବିଭିନ୍ନ ଦେଶରେ ଉପନିବେଶମାନ ସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ । ସେମାନେ ଉପନିବେଶଗୁଡ଼ିକର ଉନ୍ନତି ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନ ଦେଇ ନିଜର ସ୍ୱାର୍ଥ ହାସଲ ଦିଗରେ ଅଧିକ ଆଗ୍ରହୀ ଥିଲେ । ଉପନିବେଶଗୁଡ଼ିକର ଅଧିବାସୀମାନେ ଶୋଷଣ ଓ ନିର୍ଯାତନାର ଶିକାର ହେଉଥିଲେ । ତେଣୁ ଉପନିବେଶଗୁଡ଼ିକରେ ତୀବ୍ର ଜନ ଅସନ୍ତୋଷ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଯିବା ପରେ ସେହି ଉପନିବେଶଗୁଡ଼ିକ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ ଆଶାରେ ମିତ୍ରଶକ୍ତି ପକ୍ଷରେ ଯୋଗ ଦେଇଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ହେବାପରେ ସେମାନଙ୍କୁ ନିରାଶ ହେବାକୁ ପଡ଼ିଲା । ତେଣୁ ସେହି ଉପନିବେଶଗୁଡ଼ିକରେ ଜନ ଅସନ୍ତୋଷ ଆନ୍ଦୋଳନ ରୂପ ନେଇଥିଲା ଏବଂ ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ସକ୍ରିୟ ଅଂଶ ଗ୍ରହଣରେ ସେଗୁଡ଼ିକରେ ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇ ଅନେକ ଏସୀୟ ଓ ଆଫ୍ରିକୀୟ ଉପନିବେଶ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିଥିଲେ ।

ଏସିଆରେ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ:

ଏସିଆ ମହାଦେଶର ପ୍ରାୟ ସମସ୍ତ ଉପନିବେଶରେ ସ୍ୱାଧୀନତାପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଇରାନ୍ ଦେଶରେ ଇଂରେଜ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦେଖାଦେଲା । ୧୯୨୧ ମସିହାରେ ରେଜା ଖାଁ ଇଂରେଜମାନଙ୍କ ଠାରୁ କ୍ଷମତା ଅଧିକାର କରି ଇରାନ୍‌କୁ ସ୍ୱାଧୀନ କରିଥିଲେ । ଆଫଗାନିସ୍ତାନରେ ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଇଂରେଜ ଶାସନ ଚାଲିଥିଲା । ୧୯୧୯ ମସିହାରେ ଏହାର ରାଜାଙ୍କୁ ହତ୍ୟା କରାଯିବାରୁ ତାଙ୍କପୁତ୍ର ଅମାନୁଲ୍ଲା ସିଂହାସନରେ ବସିଲେ । ସେ ଆଫଗାନିସ୍ତାନକୁ ଏକ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ବୋଲି ଘୋଷଣା କଲେ । ପ୍ରଥମେ ରୁଷ୍ ଓ ପରେ ପରେ ଅନ୍ୟ ଦେଶମାନେ ଆଫଗାନିସ୍ତାନର ସ୍ୱାଧୀନତାକୁ ସ୍ୱୀକୃତି ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲେ । ଏହି ସମୟରେ ଆରବ ରାଜ୍ୟମାନଙ୍କରେ ମଧ୍ୟ ଫରାସୀ ଓ ଇଂରେଜ୍ ଉପନିବେଶବାଦ ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ।

ଫରାସୀ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ସିରିଆରେ ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଗଣହତ୍ୟା, ଆତଙ୍କରାଜ ଓ ଦମନଲୀଳା ସତ୍ତ୍ୱେ ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ତୀବ୍ରରୂପ ଧାରଣ

(ମୁସ୍ତାଫା କେମାଲ)

କରିଥିଲା । ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧପରେ ତୁର୍କୀରେ ମିତ୍ରଶକ୍ତିମାନଙ୍କର ଆଧିପତ୍ୟ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ତୁର୍କୀର ଜନସାଧାରଣ ମୁସ୍ତାଫା କେମାଲ (Mustafa Kemal)ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଏହା ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ । ରୁଷ୍ ସରକାରଙ୍କର ସହଯୋଗରେ ମୁସ୍ତାଫା କେମାଲ୍ ମିତ୍ରଶକ୍ତି ମାନଙ୍କର ସାମରିକ ବାହିନୀଗୁଡ଼ିକ ତୁର୍କୀରୁ ତଡ଼ିଦେଲେ । ତୁର୍କୀ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରି ଏକ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ରରେ ପରିଣତ ହେଲା । ଇଣ୍ଡୋନେସିଆର ଜାତୀୟଦଳ ଡଚ୍ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲା । କୋରିଆ, ଇଣ୍ଡୋଚୀନ୍, ବର୍ମା ପ୍ରଭୃତି ଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଶକ୍ତିକୁ ପ୍ରତିରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଭାରତରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଉପନିବେଶବାଦ ବିରୋଧରେ ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ତାଙ୍କ ପ୍ରଦର୍ଶିତ ଅହିଂସା ଆନ୍ଦୋଳନ ବଳରେ ୧୯୪୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୧୫ ତାରିଖ ଦିନ ଭାରତ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କାରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦର କୂଟନୈତିକ ଚକ୍ରାନ୍ତ ଫଳରେ ଅଖଣ୍ଡ ଭାରତ ପରିବର୍ତ୍ତେ ଏହା ଭାରତ ଓ ପାକିସ୍ତାନ ନାମକ ଦୁଇଟି ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ବ୍ରହ୍ମଦେଶରେ ଅଙ୍ଗସାନ୍‌ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଫାସୀବାଦୀ ବିରୋଧୀ ସ୍ୱାଧୀନ ଜନ ସାମ୍ମୁଖ୍ୟ ମାଧ୍ୟମରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୪୮ ମସିହା ଜାନୁଆରୀ ୪ ତାରିଖ ଦିନ ବ୍ରହ୍ମଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା । ଜାତୀୟବାଦୀ ନେତା ସୁକର୍ଣ୍ଣୋଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଓଲନ୍ଦାଜ୍ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ଆନ୍ଦୋଳନ କରି ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ ୧୯୪୯ ମସିହା ନଭେମ୍ବର ୨ ତାରିଖ ଦିନ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା । ଶ୍ରୀଲଙ୍କା ୪ ଫେବ୍ରୁଆରୀ୧୯୪୮ ମସିହାରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ କବଳରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିଥିଲା । ୧୯୫୭ ମସିହା ଅଗଷ୍ଟ ୩୧ ତାରିଖରେ ମାଳୟ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଫିଲିପାଇନ୍‌ସ୍ ଦ୍ୱୀପପୁଞ୍ଜକୁ ଜାପାନ କବଳରୁ ମୁକ୍ତ କରି ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରଦାନ କରିଥିଲା । ୧୯୫୯ ମସିହାରେ ସିଙ୍ଗାପୁର ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନ କବଳରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲା ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ :

ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିବା ସମୟରେ ଭାରତ ବିଭାଜିତ ନ ହୋଇ ଏକ ଅଖଣ୍ଡ ତଥା ସ୍ୱାଧୀନ ଭାରତ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲେ ବିଶ୍ୱ ରାଜନୀତି ଉପରେ ତାହାର କି ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଥାଆନ୍ତା ? ଏ ସମ୍ପର୍କରେ ତୁମର ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କୁ ନେଇ ଏକ ଆଲୋଚନା ଚକ୍ର କର । ଆଲୋଚନା ଚକ୍ରରୁ ମିଳିଥିବା ଫଳାଫଳକୁ ତୁମର ଦୈନିକ ଟିପାଖାତା (Daily Diary) ରେ ଲିପିବଦ୍ଧ କର ।

(ସନ୍‌ୟାତ୍ ସେନ)

ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ସନ୍‌ୟାତ୍‌ସେନ୍‌ଙ୍କ (Sun Yat Sen)ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଚୀନ୍ ଦେଶରେ ଜାତୀୟତାବାଦୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ତାଙ୍କର କୋମିଙ୍ଗ୍‌ଟାଙ୍ଗ୍ ଦଳ ଜାତୀୟ ସରକାର ଗଠନ କଲେ । ଚୀନର ସାମ୍ୟବାଦୀ ଦଳ ମଧ୍ୟ ଏହି ଜାତୀୟ ସରକାରକୁ ସହଯୋଗ କରିଥିଲା । ମାତ୍ର ସନ୍‌ୟାତ୍‌ସେନ୍‌ଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁପରେ

(ଚିଆଙ୍ଗ୍ କାଇ ଶେକ୍)

ଏହି ଦୁଇଦଳ ମଧ୍ୟରେ ମତଭେଦ ଦେଖାଦେଲା । ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ବେଳକୁ ଚୀନ୍ ଦେଶରେ ଚିଆଙ୍ଗ୍ କାଇ ଶେକ୍ (Chiang Kai Shek) ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ

(ମାଓ ସେ ତୁଙ୍ଗ୍)

କୋମିଙ୍ଗ୍‌ଟାଙ୍ଗ ଦଳ କ୍ଷମତାସୀନ ଥିଲା । ୧୯୩୧ ମସିହାରେ ଜାପାନ୍‌ର ମାଞ୍ଚୁରିଆ ଆକ୍ରମଣଠାରୁ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ଶେଷ ହେବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଚୀନର ସେନାବାହିନୀ କ୍ରମାଗତ ଭାବରେ ଜାପାନ୍‌ଠାରୁ ପରାଜୟ ବରଣ କରିଥିଲା । ଯୁଦ୍ଧରେ ପରାଜିତ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଏବଂ ଦେଶର ଦୁର୍ବଳ ଆର୍ଥିକ ସ୍ଥିତିକୁ ସୁଧାରିବାରେ ଅକ୍ଷମ ହେବାରୁ ମାଓ ସେ ତୁଙ୍ଗ୍ (Mao Tse Tung) ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱାଧୀନ ସାମ୍ୟବାଦୀ ଦଳ ଓ ଚିଆଙ୍ଗ୍ କାଇ ଶେକ୍‌ଙ୍କର କୋମିଙ୍ଗ୍‌ଟାଙ୍ଗ୍ ଦଳ ମଧ୍ୟରେ ଗୃହଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ବିପୁଳ ଜନ ସମର୍ଥନ ବଳରେ ମାଓ ସେ ତୁଙ୍ଗ୍ ବିଜୟଲାଭ କରି ୧୯୪୯ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୧ ତାରିଖରେ ଚୀନ୍ ଦେଶରେ ଲୋକ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର (People's Republic) ସରକାର ଗଠନ କରିଥିଲେ । ଚିଆଙ୍ଗ କାଇ ଶେକ୍ ପରାଜିତ ହୋଇ ଫର୍ମୋଜା ଦ୍ୱୀପକୁ ପଳାୟନ କଲେ । ସେଠାରେ ସେ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ସହଯୋଗରେ ସରକାର ଗଠନ କରି ସ୍ୱାଧୀନ ତାଇୱାନ୍ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧପରେ ଜାପାନ୍ କବଳରୁ କୋରିଆ ମୁକ୍ତି ଲାଭ କରି ଉତ୍ତର କୋରିଆ ଓ ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆ ନାମରେ ଦୁଇଭାଗ ହୋଇଥିଲା । ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷ୍ ସମର୍ଥନରେ ଉତ୍ତର କୋରିଆରେ ସାମ୍ୟବାଦୀ ସରକାର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେବା ପରେ ୨୫ ଜୁନ୍ ୧୯୫୦ ମସିହାରେ ଉତ୍ତର କୋରିଆ ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆ ଉପରେ ଆକ୍ରମଣ କଲା । ଫଳରେ କୋରିଆ ଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେଲା । ସଂଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରସଂଘ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରେରିତ ସୈନ୍ୟବାହିନୀ ଉତ୍ତର କୋରିଆର ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆରୁ ବିତାଡ଼ିତ କରିଥିଲେ । ଯୁଦ୍ଧର ଅବସାନ ହେଲା । ୧୯୫୪ ମସିହାରେ ଅନୁଷ୍ଠିତ ଜେନେଭା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଉତ୍ତର କୋରିଆ ଓ ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆକୁ ଦୁଇଟି ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରରୂପେ ପରିଗଣିତ କରାଗଲା ଏବଂ ୩୮° ସମାନ୍ତରକୁ ଉଭୟ ଦେଶର ସୀମାରେଖା ରୂପେ ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରାଗଲା ।

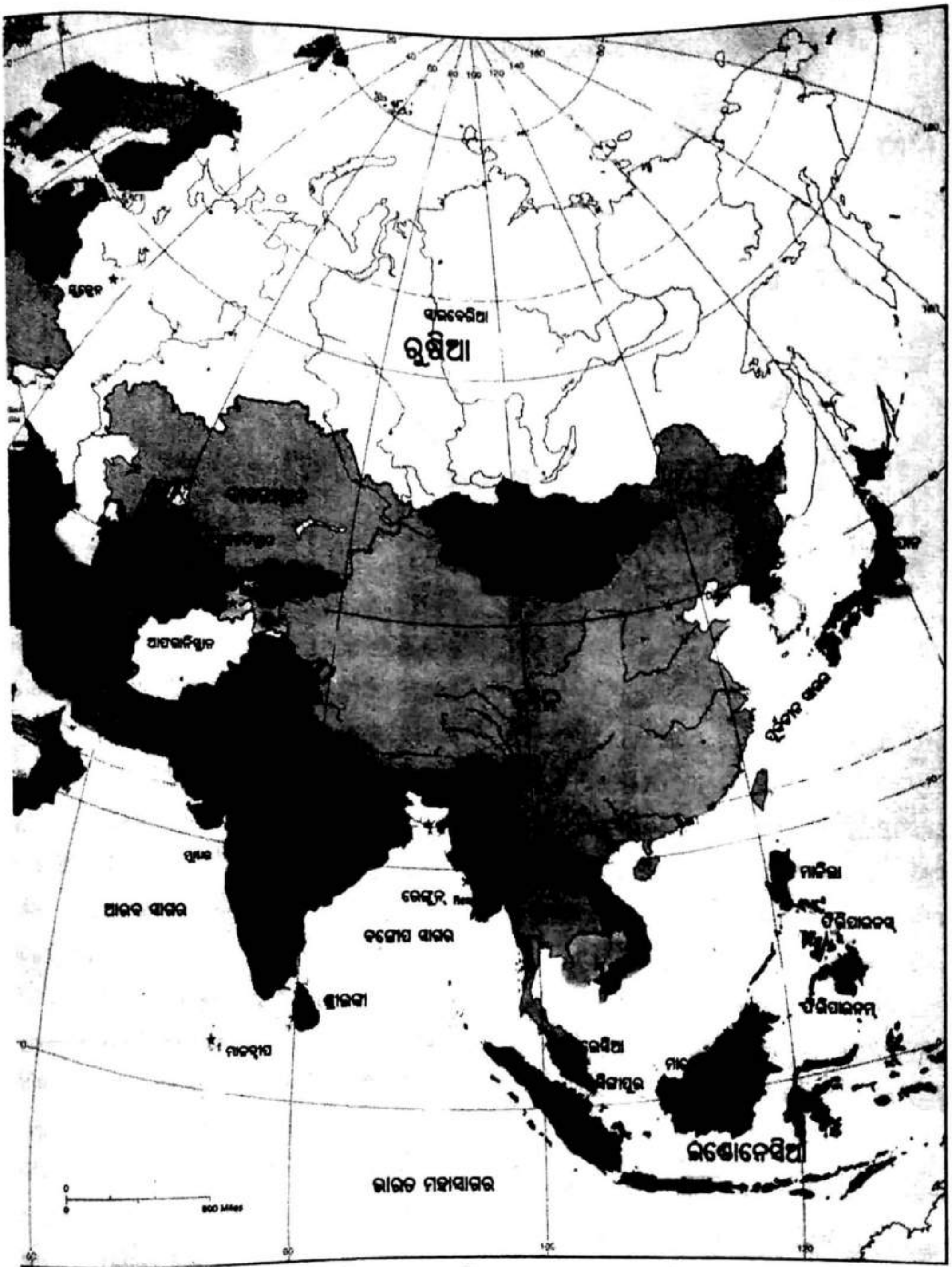

(ଉପନିବେଶମୁକ୍ତ ଏସିଆର ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ରଗଣ)

ଭିଏତ୍‌ନାମ୍‌ରେ ମଧ୍ୟ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧପରେ ଫରାସୀ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ହୋ ଚି ମିନ୍ (Ho Chi Minh) । ସେ ସାମ୍ୟବଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରା ଦ୍ୱାରା

(ହୋ ଚି ମିନ୍)

ଉଦ୍‌ବୁଦ୍ଧ ହୋଇ 'ଭିଏତ୍ ମିନ୍' (Viet Minh) ନାମକ ଏକ ଗଣବାହିନୀ ଗଠନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ଫରାସୀ ସୈନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ପରାଜିତ କରିଥିଲେ । ସୋଭିଏତ୍ ରୁଷ୍ ଓ ଚୀନ୍ ଭିଏତ୍‌ନାମ୍‌ର ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଥିଲେ । ୧୯୫୪ ମସିହାରେ ଜେନେଭା ସମ୍ମିଳନୀରେ ଭିଏତ୍‌ନାମ୍‌କୁ ଭାଗକରି ଉତ୍ତର ଭିଏତ୍‌ନାମ୍ ଓ ଦକ୍ଷିଣ ଭିଏତ୍‌ନାମ୍ ନାମକ ଦୁଇଟି ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ଗଠନ କରାଯାଇଥିଲା । ଲାଓସ୍‌ରେ ଫରାସୀ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ପାଥେଟ୍‌ଲାଓ (Pathet Lao) ନାମକ ଗଣବାହିନୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇ ୧୯୫୪ ମସିହାରେ ସ୍ୱାଧୀନ ଲାଓସ୍ ରାଜ୍ୟ ଗଠନ କରିଥିଲେ । କାମ୍ବୋଡ଼ିଆ ମଧ୍ୟ ଫରାସୀ ଶାସନରୁ ମୁକ୍ତିପାଇ ନାରୋଦମ୍ ସିହାନୋକଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ନିଜକୁ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ରୂପେ ଘୋଷଣା କରିଥିଲା ।

> **ତୁମ ପାଇଁ କାମ :**
> *ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦ କବଳରୁ ମୁକ୍ତିଲାଭ କରିଥିବା ଏସିଆ ମହାଦେଶର ଦେଶଗୁଡ଼ିକର ଏକ ତାଲିକା ପ୍ରସ୍ତୁତ କର ।*

ପଶ୍ଚିମ ଏସୀୟ ରାଷ୍ଟ୍ର ସିରିଆ ଓ ଲେବାନନ୍ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇ ୧୯୪୬ ମସିହାରେ ଫରାସୀମାନଙ୍କୁ ବିତାଡ଼ିତକରି ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲେ । ଆରବ ଦେଶମାନଙ୍କରେ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ 'ଆରବ ଲିଗ୍' ମାଧ୍ୟମରେ ଆଶାନୁରୂପ ସଫଳତା ଲାଭ କରିଥିଲା । ଯେମନ୍, ଜୋର୍ଡାନ୍, ଇରାନ୍ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶ ବିଦେଶୀ ପ୍ରଭାବରୁ ନିଜକୁ ମୁକ୍ତ କରିଥିଲେ ।

ଆଫ୍ରିକାରେ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ :

ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶରେ ମଧ୍ୟ ରାଜନୈତିକ ଓ ଜାତୀୟ ଜାଗରଣ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା । ଆଫ୍ରିକୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇ ଏହାକୁ ଚାଲୁ ରଖିଥିଲା । ଇଥିଓପିଆ (ପୂର୍ବତନ ଆବିସିନିଆ)ରେ ଇଟାଲୀ ଆକ୍ରମଣକୁ ଦୃଢ ଭାବରେ ପ୍ରତିରୋଧ କରାଗଲା । ଉପନିବେଶବାଦୀ ଓ ସାମ୍ରାଜ୍ୟବାଦୀ ଶକ୍ତିଗୁଡ଼ିକ କ୍ରମଶଃ ଦୁର୍ବଳ ହୋଇପଡ଼ିଲେ । ଜନସାଧାରଣଙ୍କର ବିରୋଧର ମୁକାବିଲା କରି ନ ପାରି ସେମାନେ ଗୋଟିଏ ପରେ ଗୋଟିଏ ଉପନିବେଶକୁ ସ୍ୱାଧୀନତା ଦେବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହୋଇଥିଲେ ।

ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଇଜିପ୍ଟରେ ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ସଂଗଠିତ ହୋଇ ବ୍ରିଟିଶ୍ ସମର୍ଥିତ ରାଜତନ୍ତ୍ରର ପତନ ଘଟିଲା । ୧୯୫୨ ମସିହାରେ ସେଠାକାର ରାଜା ଫାରୁକ୍‌ଙ୍କୁ ଗାଦିଚ୍ୟୁତ କରି ଜେନେରାଲ୍ ନାଗୁଇବ୍ (General Naguib) ଶାସନ କ୍ଷମତା ହାତକୁ ନେଇଥିଲେ । ୧୯୫୪ ମସିହାରେ କର୍ଣ୍ଣେଲ୍ ଗାମାଲ୍ ଅବ୍‌ଦୁଲ୍ ନାସେର୍ ବିପ୍ଳବୀ ପରିଷଦର ଅଧ୍ୟକ୍ଷ ହୋଇ ଇଜିପ୍ଟ ଦେଶରେ ନୂତନ ସରକାର ଗଢ଼ିଥିଲେ । ଫରାସୀ ସରକାର ବିରୋଧରେ ସଂଗ୍ରାମ ଚଳାଇ ମରକ୍କୋ ଓ ଟ୍ୟୁନିସିଆ ୧୯୫୬ ମସିହାରେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲେ ।

(ଜେନେରାଲ ନାଗୁଇବ୍)

୧୯୫୪ ମସିହାରେ ଆଲଜେରିଆରେ 'ଜାତୀୟ ମୁକ୍ତି ସାମ୍ମୁଖ୍ୟ' ଗଠିତ ହେଲା ଏବଂ ଏହା ଫରାସୀ ଶାସନ ବିରୋଧରେ ସଶସ୍ତ୍ର ସଂଗ୍ରାମ ଘୋଷଣା କରିଥିଲା । ଫରାସୀ ସାମ୍ୟବାଦୀ ଦଳ ଓ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ଉଦାରଚେତା ନେତାମାନେ ଆଲଜେରିଆର ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସମର୍ଥନ କଲେ । ଫ୍ରାନ୍ସର ଜେନେରାଲ୍ ଡି'ଗଲ୍ ସରକାର ମଧ୍ୟ ଆଲ୍‌ଜେରିଆର ସ୍ୱାଧୀନତା ପ୍ରତି ସମ୍ବେଦନା ପ୍ରକାଶ କଲେ । ଫଳରେ ୧୯୬୨ ମସିହା ଜୁଲାଇ ମାସରେ ଆଲ୍‌ଜେରିଆ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ।

ବ୍ରିଟିଶ୍ ଶାସନାଧୀନ ଆଫ୍ରିକୀୟ କୃଷ୍ଣକାୟ ଦେଶ ଗୋଲ୍ଡକୋଷ୍ଟରେ ଡ: କ୍ୱାମେ ଏନ୍‌କ୍ରୁମା (Dr. Kwame Nkrumah) ଙ୍କ ନେତୃତ୍ୱରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ଏହା ୧୯୫୭ ମସିହା ମାର୍ଚ୍ଚ ମାସ ୬ ତାରିଖରେ ବ୍ରିଟିଶ ଶାସନରୁ ମୁକ୍ତ ହୋଇ ଘାନା ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲା । ଫରାସୀ ଶାସନାଧୀନ ଗିନିରେ ଜନମତ ଗ୍ରହଣ କରାଯାଇ ୧୯୫୮ ମସିହା ଅକ୍ଟୋବର ୨ ତାରିଖ ଦିନ ଏକ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହୋଇଥିଲା । ୧୯୬୦ ମସିହାରେ ଆଫ୍ରିକାର ୧୭ଟି ଦେଶ ଯଥା ମୌରିଟାନିଆ, ମାଲି, ନାଇଜର, ଚାଦ୍, ସେନେଗାଲ୍, ଅପରଭୋଲ୍‌ଟା,

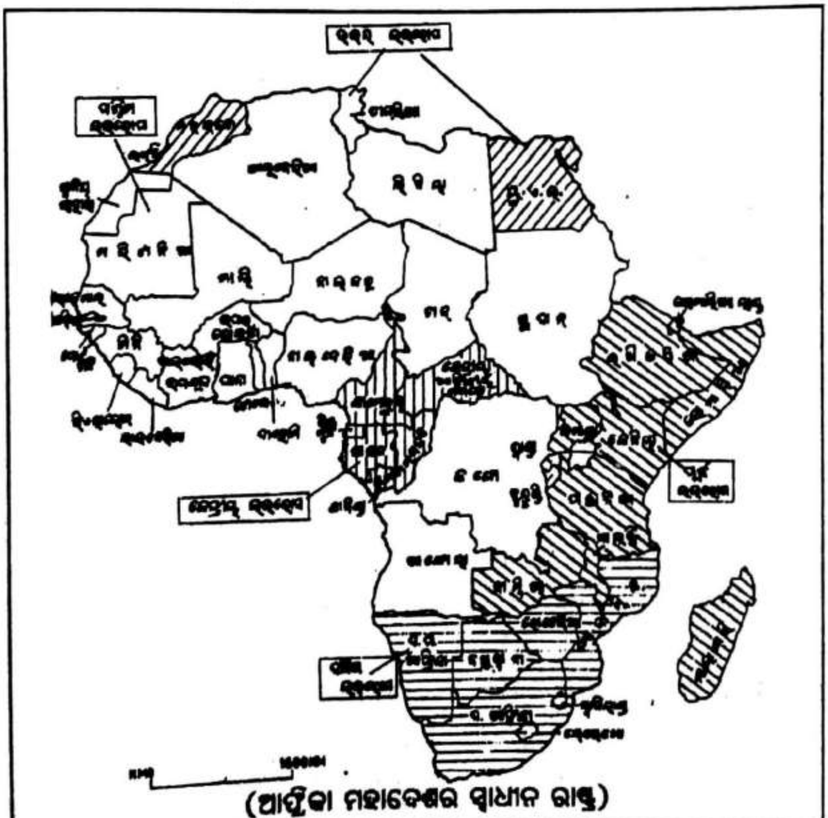

(ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର)

ଆଇଭରିକୋଷ୍ଟ, ଟୋଗୋ, ଦାହୋମେ, ନାଇଜେରିଆ, କାମେରୁନ୍, ମଧ୍ୟ ଆଫ୍ରିକା ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର, ଗାବୋନ୍, କଙ୍ଗୋ, ସୋମାଲିଆ, ମାଲାଗାସି, କଙ୍ଗୋ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ର ପ୍ରଭୃତି ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲେ । ତେଣୁ ଏହି ବର୍ଷକୁ 'ଆଫ୍ରିକା ବର୍ଷ' କୁହାଯାଏ । ସେହିପରି ୧୯୬୧ ମସିହାରୁ ୧୯୬୬ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଗାମ୍ବିଆ, ସିଏରାଲିଓନ୍, ରୁଆଣ୍ଡା, ଉଗାଣ୍ଡା, କେନିଆ, ତାଞ୍ଜାନିଆ, ମାଲାୱି, ଜାମ୍ବିଆ, ବୋଟ୍ସୱାନା, ଲେସୋଥୋ ପ୍ରଭୃତି ରାଜ୍ୟ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲେ ।

ତୁମ ପାଇଁ କାମ :

ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶର ମାନଚିତ୍ରରେ ଦ୍ୱିତୀୟ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧପରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିଥିବା ଆଫ୍ରିକୀୟ ଦେଶ ଗୁଡ଼ିକୁ ଚିହ୍ନଟ କର ।

ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ୍ ଉପନିବେଶ ମୋଜାମ୍ବିକ୍ ଓ ଆଙ୍ଗୋଲାରେ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନ ଉଗ୍ର ରୂପ ଧାରଣ କରିଥିଲା । ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନ ପ୍ରତି ଅନେକ ଆଫ୍ରିକୀୟ ସ୍ୱାଧୀନ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଓ ପରୋକ୍ଷ ଭାବରେ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଲେ । ୧୯୭୫ ମସିହା ବେଳକୁ ଏହି ଦୁଇଟି ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ୍ ଉପନିବେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲେ । ରୋଡ଼େସିଆର ବିଭିନ୍ନ ଅଞ୍ଚଳରେ ବ୍ରିଟିଶ୍ ଉପନିବେଶବାଦ ବିରୋଧରେ ଗଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ଦେଖା ଦେଇଥିଲା । ଦକ୍ଷିଣ ରୋଡ଼େସିଆର ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସଂଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରସଂଘ ସାଧାରଣ ପରିଷଦ ସମର୍ଥନ ଜଣାଇଲା । ଫଳରେ ଦକ୍ଷିଣ ରୋଡ଼େସିଆ ୧୯୮୦ ମସିହା ଏପ୍ରିଲ ମାସରେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇ ଜିମ୍ବାବ୍ୱେ ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲା ।

ଦକ୍ଷିଣ-ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକାରେ ମଧ୍ୟ ଉପନିବେଶ ବିରୋଧୀ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା । ପ୍ରଥମ ବିଶ୍ୱଯୁଦ୍ଧ ପରେ ଏହାକୁ ଜର୍ମାନୀଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ ନିଆଯାଇ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ତତ୍ତ୍ୱାବଧାନରେ ରଖାଯାଇଥିଲା । ମାତ୍ର ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ଏହାକୁ ଏକ ଉପନିବେଶ ଭାବରେ ଶାସନ କରିଥିଲା । ଏହାର ଜନସାଧାରଣ ଦକ୍ଷିଣ-ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକା ଜନ ସଂଗଠନ (South West African Peoples' Organization-SWAPO) ନାମକ ଏକ ବଳିଷ୍ଠ ସଂଗଠନ ଗଢ଼ି ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇ ରଖିଲେ । ଶେଷରେ ଦକ୍ଷିଣ-ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକା ମାର୍ଚ୍ଚ ୨୧, ୧୯୯୦ ରେ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ଏବଂ ଏହାର ନୂତନ ନାମ ହେଲା ନାମିବିଆ ।

ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଔପନିବେଶିକ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଠାରୁ ଅଧିକ ଭୟଙ୍କର ଓ ନିନ୍ଦନୀୟ ଥିଲା । ସେଠାରେ ସଂଖ୍ୟାଲଘୁ ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗମାନେ ସଂଖ୍ୟାଗରିଷ୍ଠ କୃଷ୍ଣକାୟମାନଙ୍କୁ ଶାସନ କରୁଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କୁ ଘୃଣା ଓ ଶୋଷଣ ମଧ୍ୟ କରୁଥିଲେ । ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଧାରଣା ଥିଲା ଯେ କୃଷ୍ଣକାୟମାନେ ଶାରୀରିକ ଓ ମାନସିକ ଦୃଷ୍ଟିରୁ ସେମାନଙ୍କଠାରୁ ନିକୃଷ୍ଟ । ନିଜକୁ ଶାସନ କରିବାର କ୍ଷମତା ସେମାନଙ୍କର ନାହିଁ । ଏଣୁ ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗମାନଙ୍କର ଶାସନ ନ୍ୟାୟ ସଙ୍ଗତ । ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ଏହି ନୀତିକୁ ବର୍ଣ୍ଣବିଦ୍ୱେଷ ବା ବର୍ଣ୍ଣବୈଷମ୍ୟ ନୀତି (Apartheid) କୁହାଯାଏ । ଏହି ନୀତି ଯୋଗୁଁ କୃଷ୍ଣକାୟମାନେ ଦେଶ ଶାସନରେ ଭାଗ ନେଇ ପାରୁ ନ ଥିଲେ । ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗମାନଙ୍କ ପାଇଁ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଶିକ୍ଷାନୁଷ୍ଠାନ, କ୍ଲବ୍, ଡାକ୍ତରଖାନା, ଭୋଜନାଳୟ ପ୍ରଭୃତିରେ କୃଷ୍ଣକାୟମାନଙ୍କର ପ୍ରବେଶ ନିଷେଧ ଥିଲା । ଏହି ନୀତିକୁ ବଜାୟ ରଖିବା ପାଇଁ ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗ ସରକାର ବଦ୍ଧପରିକର ହୋଇଥିଲାବେଳେ କୃଷ୍ଣକାୟମାନେ ଏହାର ବିରୋଧ କରିଥିଲେ ।

କୃଷ୍ଣକାୟମାନେ 'ଆଫ୍ରିକୀୟ ଜାତୀୟ କଂଗ୍ରେସ୍' ନାମକ ଏକ ସଂଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇଥିଲେ । ଭାରତର ମହାନ୍ ମୁକ୍ତି ସଂଗ୍ରାମୀ ମୋହନଦାସ୍ କରମଚାନ୍ଦ ଗାନ୍ଧୀ ସେତେବେଳେ (୧୮୯୩ ଖ୍ରୀ:ଅ ରୁ ୧୯୧୪ ଖ୍ରୀଅ:) ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ଅବସ୍ଥାନ କରୁଥିଲେ । ମହାତ୍ମା ଗାନ୍ଧୀଙ୍କର ନୀତି ଓ ଆଦର୍ଶରେ ଆଫ୍ରିକୀୟ ଆନ୍ଦୋଳନ ପରିଚାଳିତ ହୋଇଥିଲା । ପର୍ଯ୍ୟାୟ କ୍ରମେ ଡେସ୍‌ମଣ୍ଡ ଲୁଥୁଲି, ୱାଲଟର୍ ସିସୁଲି ଓ ନେଲ୍‌ସନ୍ ମାଣ୍ଡେଲା ଏହି ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ । ଏହି

ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ବିରୋଧକରି ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗ ସରକାର ପ୍ରବଳ ଦମନଲୀଳା ଚଳାଇଲେ ।

ଡେସ୍‌ମଣ୍ଡ ଲୁଥୁଲି

ତୁମ ପାଇଁ କାମ :

ମହାତ୍ମାଗାନ୍ଧୀ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ବର୍ଣ୍ଣବିଦ୍ୱେଷ ନୀତିର ବିରୋଧ କରି କି କି ପଦକ୍ଷେପ ନେଇଥିଲେ ଏବଂ କିପରି ଅକଥନୀୟ ଅତ୍ୟାଚାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ ସେ ସମ୍ପର୍କରେ ବିଭିନ୍ନ ବହି ସଂଗ୍ରହ କରି ପଢ଼ ଓ ଜାଣ ।

ପୃଥିବୀର ବହୁଦେଶ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ସରକାରଙ୍କର ବର୍ଣ୍ଣବିଦ୍ୱେଷ ନୀତିକୁ ତୀବ୍ର ସମାଲୋଚନା କରିଥିଲେ । ସଂଯୁକ୍ତ ରାଷ୍ଟ୍ରସଂଘ ଏହାର ବିରୋଧ କରି ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ବିରୋଧରେ ଅର୍ଥନୈତିକ ବାସନ୍ଦ ଲାଗୁ କରିଥିଲା । କିନ୍ତୁ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା ଓ ବ୍ରିଟେନ୍ ପ୍ରଭୃତି ଦେଶ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକା ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ଅର୍ଥନୈତିକ ସମ୍ପର୍କ ବଜାୟ ରଖିଥିଲେ ଓ ସାମରିକ ସାହାଯ୍ୟ ମଧ୍ୟ ଯୋଗାଇ ଦେଉଥିଲେ । କୃଷ୍ଣକାୟମାନଙ୍କର ଆନ୍ଦୋଳନକୁ ସାମ୍ୟବାଦୀ ଦେଶମାନେ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବାରୁ ସେମାନେ ପରୋକ୍ଷରେ ଏହି ନୀତି ଅବଲମ୍ବନ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ବ୍ରିଟେନ୍‌ର ଶ୍ରମିକ ଦଳ ଓ ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକାର କୃଷ୍ଣକାୟମାନେ ବର୍ଣ୍ଣ-ବିଦ୍ୱେଷ ନୀତିର ବିରୋଧ କରୁଥିଲେ । ବହୁ ବର୍ଷଧରି ଆନ୍ତର୍ଜାତିକ ସମାଲୋଚନା ଓ ଚାପ ଫଳରେ ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗ ସରକାର ବାଧହୋଇ ସମାଧାନ ପାଇଁ ଆଗେଇ ଆସିଲେ । ଆନ୍ଦୋଳନରେ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିବା କୃଷ୍ଣକାୟ ନେତା ନେଲ୍‌ସନ୍ ମାଣ୍ଡେଲା (Nelson Mandela) କାରାମୁକ୍ତ ହୋଇ ୧୦ ମେ ୧୯୯୪ ମସିହାରେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ପ୍ରଥମ କୃଷ୍ଣକାୟ ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ହେଲେ । ସେଠାରେ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରୀ ଶ୍ୱେତାଙ୍ଗ ଶାସନ ବଦଳରେ ଗଣତନ୍ତ୍ର ଶାସନ ପ୍ରତିଷ୍ଠିତ ହେଲା ।

ପ୍ରଶ୍ନାବଳୀ

୧. ନିମ୍ନଲିଖିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୬୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖ ।

(କ) ଚୀନ୍ ଦେଶରେ ଗୃହଯୁଦ୍ଧ ଆରମ୍ଭ ହେଲା କାହିଁକି ? ଏହାର ପରିଣତି କ'ଣ ହେଲା ?

(ଖ) କୋରିଆ ଯୁଦ୍ଧ ସମ୍ପର୍କରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଲେଖ ।

(ଗ) ବର୍ଣ୍ଣବିଦ୍ୱେଷ ନୀତି କାହାକୁ କୁହାଯାଏ ? ଏହାର ପରିସମାପ୍ତି କିପରି ଘଟିଥିଲା ?

(ଘ) ୧୯୬୦ ମସିହା ମଧ୍ୟରେ ଆଫ୍ରିକାରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିଥିବା ରାଷ୍ଟ୍ରଗୁଡ଼ିକ ସମ୍ପର୍କରେ ସଂକ୍ଷେପରେ ଲେଖ ।

ଇତିହାସ

୨. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ୨୦ ଗୋଟି ଶବ୍ଦ ମଧ୍ୟରେ ଲେଖ ।

(କ) ଏସିଆ ଓ ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶର ଉପନିବେଶ ଗୁଡ଼ିକରେ ତୀବ୍ର ଜନ ଅସନ୍ତୋଷ କାହିଁକି ଦେଖାଦେଇଥିଲା ?

(ଖ) ଇରାନ୍ କାହାର ଉପନିବେଶ ଥିଲା ? କାହା ନେତୃତ୍ୱରେ ଓ କେବେ ଏହା ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲା ?

(ଗ) ତୁର୍କୀର ଜନସାଧାରଣ କାହା ନେତୃତ୍ୱରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ କରିଥିଲେ ? ଏହା କିପରି ଏକ ସାଧାରଣତନ୍ତ୍ରରେ ପରିଣତ ହୋଇଥିଲା ?

(ଘ) କିଏ ଭିଏତ୍‌ନାମ୍‌ରେ ମୁକ୍ତି ଆନ୍ଦୋଳନର ନେତୃତ୍ୱ ନେଇଥିଲେ ? ସେ ଗଠନ କରିଥିବା ଗଣବାହିନୀର ନାମ କ'ଣ ?

(ଙ) ଆଲ୍‌ଜେରିଆରେ 'ଜାତୀୟ ମୁକ୍ତି ସାମ୍ମୁଖ୍ୟ' କେବେ ଗଠିତ ହୋଇଥିଲା ? ଏହା କେବେ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ?

(ଚ) ୧୯୬୦ ମସିହାରେ ଆଫ୍ରିକାର ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିଥିବା ୪ଟି ଦେଶର ନାମ ଲେଖ ।

(ଛ) ଦକ୍ଷିଣ ରୋଡ଼େସିଆ କେବେ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ? ଏହାର ନୂତନ ନାମ କ'ଣ ?

(ଜ) ଗୋଲ୍ଡ କୋଷ୍ଟରେ କାହା ନେତୃତ୍ୱରେ ସ୍ୱାଧୀନତା ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା ? ଏହା କେବେ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ?

(ଝ) ଦକ୍ଷିଣ ପଶ୍ଚିମ ଆଫ୍ରିକାର ଜନସାଧାରଣ କେଉଁ ବଳିଷ୍ଠ ସଂଗଠନ ମାଧ୍ୟମରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ଚଳାଇଥିଲେ ? ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଏହି ଦେଶର ନୂତନ ନାମ କ'ଣ ହେଲା ?

(ଞ) ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାରେ ବର୍ଣ୍ଣବିଦ୍ୱେଷ ନୀତି ଯୋଗୁଁ କୃଷ୍ଣକାୟମାନେ କିପରି ଅତ୍ୟାଚାରିତ ହେଉଥିଲେ ?

୩. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଗୋଟିଏ ବାକ୍ୟରେ ଲେଖ ।

(କ) କାହା ନେତୃତ୍ୱରେ ଓ କେବେ ବ୍ରହ୍ମଦେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହେଲା ?

(ଖ) କେଉଁ ସମ୍ମିଳନୀରେ ଓ କେବେ ଉତ୍ତର କୋରିଆ ଓ ଦକ୍ଷିଣ କୋରିଆକୁ ଦୁଇଟି ସ୍ୱାଧୀନରାଷ୍ଟ୍ରରେ ପରିଣତ କରାଗଲା ?

(ଗ) ଗୋଲ୍ଡକୋଷ୍ଟରେ କାହା ନେତୃତ୍ୱରେ ଆନ୍ଦୋଳନ ହୋଇଥିଲା ?

(ଘ) ୧୯୭୫ ମସିହା ବେଳକୁ ଆଫ୍ରିକା ମହାଦେଶର କେଉଁ ଦୁଇଟି ପର୍ତ୍ତୁଗୀଜ୍ ଉପନିବେଶ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲା ?

(ଙ) ବର୍ଣ୍ଣବିଦ୍ୱେଷ ନୀତି ବିରୋଧରେ ହୋଇଥିବା ଆନ୍ଦୋଳନରେ କିଏ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଭୂମିକା ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ?

(ଚ) ନେଲ୍‌ସନ୍ ମାଣ୍ଡେଲା କେବେ ଦକ୍ଷିଣ ଆଫ୍ରିକାର ରାଷ୍ଟ୍ରପତି ହୋଇଥିଲେ ?

(ଛ) କେଉଁ ବର୍ଷକୁ 'ଆଫ୍ରିକା ବର୍ଷ' କୁହାଯାଏ ?

(ଜ) ଚିଆଙ୍ଗ କାଇଶେକ୍ କାହା ସହଯୋଗରେ ଫର୍ମୋଜା ଦ୍ୱୀପରେ ସ୍ୱାଧୀନ ତାଇୱାନ୍ ରାଷ୍ଟ୍ର ପ୍ରତିଷ୍ଠା କରିଥିଲେ ?

(ଝ) ସ୍ୱାଧୀନତା ଲାଭ କରିବା ପରେ ଗୋଲ୍ଡକୋଷ୍ଟର ନୂତନ ନାମ କ'ଣ ହେଲା ।

(ଞ) ଜେନେରାଲ୍ ନାସ୍ତରବ୍ କେବେ ଇଜିପ୍ଟର ଶାସନ କ୍ଷମତା ନିଜ ହାତକୁ ନେଇଥିଲେ ?

୪. ପ୍ରତ୍ୟେକ ପ୍ରଶ୍ନରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ଚାରିଗୋଟି ବିକଳ୍ପ ମଧ୍ୟରୁ ଠିକ୍ ଉତ୍ତରଟି ତା'ର କ୍ରମିକ ନମ୍ବର ସହିତ ବାଛି ଲେଖ ।

(କ) ସିଙ୍ଗାପୁର କାହାର ଉପନିବେଶ ଥିଲା ?

(i) ଜାପାନ୍ (ii) ଯୁକ୍ତରାଷ୍ଟ୍ର ଆମେରିକା (iii) ଫ୍ରାନ୍ସ (iv) ବ୍ରିଟେନ୍

(ଖ) ପାଥେଟ୍ ଲାଓ ନାମକ ଗଣବାହିନୀ କେଉଁ ଦେଶର ସ୍ୱାଧୀନତା ପାଇଁ ଆନ୍ଦୋଳନ କରିଥିଲା ?

(i) ଲାଓସ୍ (ii) କାମ୍ବୋଡିଆ (iii) ଇଣ୍ଡୋନେସିଆ (iv) ଶ୍ରୀଲଙ୍କା

(ଗ) କେଉଁ ଦେଶଟି ସ୍ୱାଧୀନତା ପରେ ଘାନା ନାମରେ ପରିଚିତ ହେଲା ?

(i) ଅପରଭୋଲଟା (ii) ଆଇଭରିକୋଷ୍ଟ (iii) ଗୋଲ୍ଡକୋଷ୍ଟ (iv) ଟ୍ୟୁନିସିଆ

(ଘ) କର୍ଣ୍ଣେଲ୍ ଗମାଲ୍ ଅବ୍‌ଦୁଲ୍ ନାସେର୍ କେଉଁ ଦେଶରେ ନୂତନ ସରକାର ଗଢ଼ିଥିଲେ ?

(i) ଇଥିଓପିଆ (ii) ଇଜିପ୍ଟ (iii) ଆଲ୍‌ଜେରିଆ (iv) ଟାଞ୍ଜାନିଆ

(ଙ) କାମ୍ବୋଡିଆ କାହା ନେତୃତ୍ୱରେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲା ?

(i) ହୋଚିମିନ (ii) ନାରୋଦମ୍ ସିହାନୋକ (iii) ଜେନେରାଲ୍ ନାଗୁଇବ (iv) ଜେନେରାଲ୍ ଡି ଗଲ୍

(ଚ) ମରକ୍କୋ ଓ ଟ୍ୟୁନିସିଆ କେଉଁ ମସିହାରେ ସ୍ୱାଧୀନ ହୋଇଥିଲେ ?

(i) ୧୯୫୪ (ii) ୧୯୫୫ (iii) ୧୯୫୬ (iv) ୧୯୫୭

୫. ପାଠରେ ଦିଆଯାଇଥିବା ତୁମ ପାଇଁ କାମଗୁଡ଼ିକ ଶିକ୍ଷକଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶନା ଓ ସହାୟତାରେ ସମ୍ପାଦନ କର ।

●●